

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-479/18-E

Název	Střední škola zdravotnická a sociální Chrudim
Sídlo	Poděbradova 336, 537 01 Chrudim
E-mail	szs@chrudim.cz
IČ	00498891
Identifikátor	600019781
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeňka Hrochová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Poděbradova 336, 537 01 Chrudim
Termín inspekční činnosti	5., 6. a 9. až 12. 4. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, na základě podnětu ze dne 9. 3. 2017, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Střední škola zdravotnická a sociální Chrudim (dále „škola“) vykonává činnost střední školy. Jsou vyučovány obory vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s maturitní

zkouškou 53-41-M/01 *Zdravotnický asistent* v denní a večerní zkrácené formě vzdělávání a 75-41-M/01 *Sociální činnost* v denní formě vzdělávání. V době inspekční činnosti vykazovala škola 198 žáků v osmi třídách denní formy vzdělávání a 18 žáků v jedné třídě večerní formy vzdělávání, což tvořilo 72 % z nejvyššího povoleného počtu žáků uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení. Aktuálně škola evidovala 22 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola pokračuje v naplňování koncepce z roku 2015. Na základě průběžného vyhodnocení upravuje a doplňuje dílčí cíle (např. systém školního poradenského pracoviště). Malá pozornost je však zatím věnována strategiím, které by přispěly ke zlepšení výsledků žáků při ukončování vzdělávání, přestože na tuto slabou stránku upozorňovala předchozí inspekční činnost.

Vzhledem k neúměrnému zatížení vedení se škola po několika letech vrátila v letošním školním roce k modelu řízení se dvěma zástupci (pro teoretickou a praktickou výuku), proběhly i personální změny v některých funkcích. Přesné rozdělení odpovědnosti a kompetencí za jednotlivé oblasti je průběžně vyhodnocováno a nastavováno, vzhledem k těmto okolnostem není v současné době kontrolní systém zcela funkční. Byly zjištěny věcné i formální nepřesnosti v dokumentaci, mj. ve výroční zprávě či ve školní matrice. Školní vzdělávací programy nebyly aktualizovány v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Většina těchto nedostatků byla odstraněna v průběhu inspekční činnosti. Hospitační činnost vedení probíhá, účelnější je v odborných předmětech, kde zpětná vazba přispívá ke zvyšování kvality výuky. Vhodné by bylo cílené zaměření kontrolní a hospitační činnosti na výuku předmětů společné části maturitní zkoušky s cílem analyzovat příčiny neúspěšnosti žáků.

Pedagogický sbor je plně kvalifikovaný. Přetrvává však výuka některých teoretických předmětů učiteli bez příslušné odbornosti (aprobace), což je nepříznivé především v případě předmětů, z kterých se koná společná část maturitní zkoušky (např. jedna z vyučujících anglického jazyka). Výrazným pozitivem pro výuku odborných předmětů je skutečnost, že většina učitelek má praktické zkušenosti v oboru nebo aktivně povolání na částečný úvazek stále vykonává. Systematická spolupráce pedagogů zatím není zcela nastavena. Vzájemné hospitace v omezené míře probíhají, prozatím bez výrazného využití pro zvýšení kvality výuky. Také činnost předmětových komisí je zaměřena především na organizační záležitosti (praktické vyučování, soutěže aj.), částečně i úpravy vzdělávacích programů. Problematika výsledků vzdělávání žáků, kritéria hodnocení či metodika výuky jsou řešeny okrajově, nejsou přijímána účinná opatření ke zlepšení. Pozornost věnovaná dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků je přiměřená. Vzdělávání je však zaměřeno téměř výlučně na příslušnou odbornost či specializaci, chybí proškolení v oblasti metod a forem práce pro zefektivnění výuky především v teoretických předmětech.

Výchovná poradkyně aktivně spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Jejich dokumentaci vede přehledně, zpracování podkladových dokumentů těchto žáků však bylo částečně formální, což následně neumožňuje efektivní vyhodnocování a nepřispívá k jejich účinnému vzdělávání. Informuje vyučující o aktuálních vzdělávacích potřebách těchto žáků, dostatečnou pozornost však nevěnuje systematické metodické podpoře učitelů při práci s nimi. Metodické a informační činnosti pro pedagogy nejsou příliš průkazné, postrádají

systém. Pozornost je věnována oblasti kariérového poradenství (exkurze, besedy se zaměstnavateli, burzy nabídek zaměstnání aj.).

Škola se zabývá problematikou zajištění bezpečného prostředí pro vzdělávání, žáci jsou před zahájením vzdělávání a následně i průběžně poučováni o bezpečném chování v závislosti na právě probíhající činnosti.

S pomocí finančních prostředků od zřizovatele a z různých dotačních programů škola pokračuje ve zkvalitňování zázemí pro žáky (např. paletové sezení do haly) i obohacování výuky o různé akce (adaptační kurz), ze sponzorských darů doplňuje i učební pomůcky a zařízení pro výuku.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledovaných hodinách zpravidla panovala pozitivní atmosféra se zřetelným partnerským vztahem mezi učiteli a žáky, ti většinou prokazovali zájem o probírané učivo. V rámci výuky využívali někteří učitelé datové projektory a někde i interaktivní tabule pro připravené prezentace (výklad nebo opakování učiva). Výrazné bylo obohacování průběhu výuky využíváním didaktických pomůcek v teoretických přírodovědných a odborných předmětech, vyučující zpravidla účelně podporovali názornost výuky praktickými ukázkami jevů nebo ukázkami výukových fotografií a videí, rovněž vedli žáky k pochopení souvislostí učiva s jeho reálným využitím. Ve výuce byl kladen důraz především na kompetence k učení, komunikativní, k řešení problémů a občanské a sociální. Diferencovaný přístup k žákům (včetně těch se speciálními vzdělávacími potřebami) byl ve sledovaných hodinách zaznamenán jen výjimečně. Přestože ve škole není začátek a konec hodin ohraničován zvoněním, nebyly zpravidla hodiny protahovány na úkor času žáků na relaxaci a odpočinek.

Ve výuce teoretických předmětů se vyučující snažili žáky různými způsoby aktivizovat pouze v části sledovaných hodin. Využívali především frontální výuku, v menší míře i samostatnou práci. Ta byla účelně zařazena např. v matematice v případě procvičování a upevňování učiva včetně následného zhodnocení. Naopak v anglickém jazyce ji pedagogové vyhodnocovali spíše formálně, někdy po jejím skončení nedokázali žákům poskytnout okamžitou a účinnou zpětnou vazbu. Ta často chyběla i v občasných práci ve dvojicích nebo skupinách, někdy nebyla její realizace ani efektivní. Zejména v hodinách anglického jazyka nevedly využívané metody a formy práce vždy plně k zamýšlenému cíli, ojediněle nebyl jejich cíl ani zřejmý. Velký důraz na výklad gramatických jevů a vedení výuky ve větší míře česky omezovaly rozvoj komunikativních dovedností, kterým bylo věnováno méně času a navíc zpravidla na nižší úrovni, než by příslušelo danému ročníku. Podpora cizojazyčného vzdělávání byla méně účinná také např. omezenou možností využití rodilého mluvčího k výuce, nebyl do ní zapojen přímo, škola nabízela konverzaci s ním pouze formou nepovinného předmětu. Zvýšit motivaci žáků k lepším výsledkům by bylo vhodné také např. výraznějším zapojováním odborných témat do průběhu výuky, ale např. i v rámci témat k maturitní zkoušce. Promyšlená příprava se projevila v kvalitním vedení hodin matematiky. Zpravidla byly zaměřené na jednotné postupy při řešení úloh, méně času bylo věnováno problematice alternativních řešení. Účelně se v nich pracovalo s chybou, stejně jako v přírodovědných předmětech. Ústní zkoušení bylo zaznamenáno minimálně, písemné ověřování výsledků učitelé využili např. v některých hodinách anglického jazyka (slovní zásoba, slohová práce). Sebehodnocení žáků bylo méně obvyklé, shrnutí učiva bylo rovněž zaznamenáno jen výjimečně a na malém časovém prostoru, takže většinou neumožňovalo pedagogům účelně vyhodnotit přínos volených metod práce.

K pozitivnímu posunu v kvalitě výuky došlo od minulé inspekční činnosti ve výuce odborných předmětů. Všechny hodiny byly velmi dobře připravené. Výuka měla jasnou strukturu včetně shrnutí a zpětné vazby. Využívané metody a formy byly velmi pestré, s velkým důrazem na samostatnost žáků, týmovou práci včetně diskuze, vlastní rozhodování. Zařazeny byly např. hry, brainstorming, praktické návky, hraní rolí, simulované úlohy. Frontální výuka se vyskytovala minimálně. Potenciál vyučování pomocí hraní rolí či simulací však nebyl zcela využit, jednak z důvodů nedostatečného proškolení učitelek v této oblasti, dále i z důvodu nedostatečného technického vybavení učeben. V některých předmětech v oboru vzdělání sociální činnosti byla výuka vedena vysoko nad rámec budoucího profilu absolventa. Např. téma pečovatelsví (péče o děti) v oboru sociální činnost bylo vyučováno jako ošetrovatelsví, včetně odborné latinské terminologie. Naopak v předmětu první pomoc bylo pozitivním zjištěním vedení výuky odlišně v oborech zdravotnický asistent a sociální činnost, s jasným vědomím budoucí role a kompetencí žáků.

Klíčovou předností učební a odborné praxe oboru sociální činnost zůstalo široké spektrum pracovišť (zařízení pečující o starší, umírající, hendikepované klienty, o děti, úřady). V učební a odborné praxi v oboru zdravotnický asistent přetrvává maximální možná šíře samostatného provádění výkonů v nadstandardním množství i náročných činností pod odborným vedením. Je stále využíváno maximum oborových pracovišť, kterými nemocnice disponuje. Systém výuky je bezpečný pro pacienta (odborný dohled) i pro žáky (dostatek ochranných pomůcek). Od minulé inspekce však přetrvává v některých případech nedůslednost v předávání správných návyků a jejich fixování. Jde o konkrétní detaily, na které pedagog na okamžik přestal myslet např. etika, intimita pacientů, komunikace (edukace pacienta), dezinfekce fonendoskopu při používání více žáky aj. Žáci tak občas zažívali rozpor mezi teoretickou výukou a praxí a také tento rozpor často zmiňovali následně během teoretické výuky. Při používání přístrojů by žáci měli být vedeni k tomu, aby primárně používali fyzikální vyšetření, následně přístrojové a byli schopni si dát informace do vzájemných souvislostí včetně informací o konkrétním pacientovi. I když průběh praktické výuky znamená pomoc personálu nemocnice, hlavním cílem stále musí být pedagogická stránka věci. Je třeba dostatečný čas na edukaci, reflexi, rozbor, shrnutí nebo třeba také psychosociální podporu (například pokud žákyni zemře pacient). Tím se zároveň v žácích vytváří návyk, že pacient nepotřebuje jenom léky a hygienu, ale má i psychosociální potřeby.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování výsledků vzdělávání využívají učitelé obvyklý systém ověřování znalostí žáků (testy, písemné práce, v menší míře i ústní zkoušení). Vzhledem k výrazně rozdílné průměrné klasifikaci v hodnocení některých předmětů (např. český jazyk a literatura) a také slabým výsledkům žáků je od letošního roku pozitivem zadávání a následné analyzování vstupních testů z maturitních předmětů u žáků prvního ročníku. Vhodné by však bylo využívat také srovnávací testy v těchto předmětech v paralelních ročnících, což by přispělo ke sjednocení kritérií hodnocení. V současné době jsou využívány srovnávací testy pouze v anglickém jazyce, což sice umožňuje škole sledovat rozdíly v úspěšnosti žáků, ale hlubší analýza výsledků prováděna není.

Ve školním roce 2016/2017 absolvovalo ročník s vyznamenáním pouze 15 žáků, což činilo pouhých osm procent z celkového počtu žáků v denní formě vzdělávání. Po absolvování opravných zkoušek škola vykázala stejný počet neprospívajících. Ve večerní formě vzdělávání z 31 žáků deset dokončilo ročník s vyznamenáním, jeden neprospěl, což odráží

vyšší motivaci těchto žáků. Nepříznivým jevem byl v minulém školním roce vyšší počet hodnocení žáků v některém z vyučovacích předmětů stupněm nedostatečný, přičemž nejčastěji to bylo v předmětech, které patří mezi tzv. maturitní (český jazyk a literatura, anglický jazyk, matematika). Situace se opakuje i letos, např. v prvním pololetí ve školním roce 2017/2018 dosáhli žáci nejhorších výsledků v anglickém jazyce včetně nepovinného předmětu konverzace (21 nedostatečných). Uvedené průběžné výsledky vzdělávání v jednotlivých klasifikačních obdobích se negativně odrážejí také ve výsledcích společné části maturitní zkoušky. Ve všech uvedených předmětech jsou výsledky neuspokojivé, žáci školy mají nadprůměrnou neúspěšnost ve srovnání se školami, které vzdělávají ve srovnatelných oborech vzdělání. V českém jazyce a literatuře se neúspěšnost školy v posledních třech letech zvyšovala, ve školním roce 2016/2017 dosáhla úrovně přes 20 %. V cizím jazyce je již třetím rokem zpravidla vyšší než 20 %. V případě matematiky mohly být vysoké hodnoty neúspěšnosti (ve školním roce 2016/2017 v oboru vzdělání se sociálním zaměřením např. 85,7 %) částečně ovlivněny i nižším počtem zkoušku konajících žáků (sedm ve školním roce 2016/2017).

Vedení školy se od minulé inspekční činnosti snaží analyzovat příčiny tohoto stavu, jako důvod uvádí např. nízkou úroveň znalostí žáků ze základních škol, případně jejich malou nebo žádnou domácí přípravu, v matematice např. také chybějící logické myšlení nebo nedostatky v pamětním počítání. Česká školní inspekce zjistila, že nízkou míru úspěšnosti žáků ovlivňují ve velké míře také neefektivní metody a formy výuky v hodinách, a to i v těch, které jsou věnovány především opakování a upevňování získaných dovedností a znalostí. Zejména v anglickém jazyce např. frontální forma výuky zaměřená na česky podaný výklad gramatických jevů žákům neumožňuje získat komunikativní jazykové kompetence. Problémem v matematice je zase malý počet týdně vyučovaných hodin během celého čtyřletého studia (sedm podle učebního plánu v oboru vzdělání zdravotní asistent), v souladu s učebním plánem navíc končí její výuka ve třetím ročníku. Snaha školy o lepší výsledky zavedením nepovinných předmětů konverzace z anglického jazyka a semináře z matematiky ve čtvrtém ročníku je méně účinná vzhledem k časté absenci žáků, která následně vede u některých z nich k hodnocení stupněm nedostatečný. V tomto případě by bylo účelnější využít pro tyto předměty ve čtvrtém ročníku disponibilní hodiny a změnit jejich formu na povinně volitelné, což by změnilo přístup žáků k nim. Pro vyšší ročníky další systematická opatření přijata nebyla. Přínosná by naopak mohla být od letošního školního roku snaha o vyrovnání různé úrovně znalostí žáků ze základní školy ve třídách prvního ročníku (půlení žákovské skupiny na jednu hodinu matematiky týdně, nabídka intenzivního doučování z anglického jazyka vytipovaným žákům).

Výrazně lepší výsledky v profilové části maturitní zkoušky potvrzují výborný průběh výuky v odborných předmětech a následně i velmi dobrou úroveň praxe. Ta je natolik kvalitní, že absolventi oboru zdravotnický asistent budou téměř zcela připraveni i na činnosti všeobecné sestry. To jim usnadní následné studium tohoto oboru, respektive zvýší jejich hodnotu na trhu práce. Kvalitu odborného vzdělávání škola potvrzuje i úspěšnou účastí žáků v soutěžích (např. v psychologické olympiádě postoupila v letošním roce jedna žákyně do celostátního kola).

Svůj podíl na neúspěšnosti žáků může mít také jejich vyšší absence ve výuce (v průměru 119 zameškaných hodin na žáka), přičemž celkem 264 zameškaných hodin nebylo v průběhu školního roku 2016/2017 omluveno. Nejvíce problémů bývá v prvním ročníku, škola je důsledně řeší, klade důraz na prevenci, ale současně také vždy postupuje podle školního řádu (kázeňská opatření, snížený stupeň hodnocení chování). Zpravidla se daří docílit toho, že žáci ve vyšších ročnících mají zodpovědnější přístup ke školní docházce a dodržování pravidel školního řádu obecně. Vliv na to má i celková atmosféra ve škole,

škola sleduje klima ve třídách, v případě potřeby provádí sociometrická šetření. S výsledky pak pracuje školní psycholog ve spolupráci s třídními učiteli.

Závěry

Hodnocení vývoje

- dílčí zlepšení materiálních podmínek,
- přetrvávají slabé výsledky ve společné části maturitní zkoušky,
- snížení účinnosti kontrolního systému změnou nastavení kompetencí.

Silné stránky

- příkladná úroveň výuky odborných předmětů,
- nadstandardní množství samostatně prováděných náročných činností a výkonů v rámci výuky učební praxe.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- malá pestrost metod a forem práce ve výuce velké části teoretických předmětů vedoucí k nízké aktivitě žáků a k minimálnímu zohledňování jejich individuálních potřeb,
- méně efektivní práce s průběžnými i celkovými výsledky vzdělávání žáků,
- nepřijímání dostatečně účinných opatření na základě hodnocení průběhu pedagogického procesu,
- méně účinný kontrolní systém.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- zaměřit se na hodnocení a klasifikaci žáků z hlediska jednotného působení a hodnocení podle srovnatelných kritérií,
- orientovat vzdělávání učitelů na efektivní výukové metody a formy práce a na hodnocení a sebehodnocení žáků v teoretickém a na simulační metody v odborném vzdělávání,
- propracovat způsob shrnutí učiva a získávání zpětné vazby od žáků v závěru hodin,
- posílit rozvoj komunikativních dovedností žáků v cizím jazyce,
- zvážit úpravy organizace průběhu praxe v oboru zdravotnický asistent,
- nastavit jasný a konkrétní systém kontrolní činnosti.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15 dnů přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěné

při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina ze dne 19. 12. 2013 s účinností od 1. 1. 2014, čj. KrÚ 3094/2014/10 OŠK včetně Dodatku
2. Rozhodnutí KÚ Pardubického kraje o změně v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. KrÚ 67106/2016, ze dne 26. 9. 2016, s účinností od 1. 9. 2017
3. Jmenování do funkce ředitelky školy s účinností od 1. 8. 2015, čj. KrÚ 46827/2015 OŠK
4. Platné ŠVP pro vyučované obory vzdělání v denní i večerní formě vzdělávání ve školním roce 2017/2018
5. Dlouhodobá koncepce dalšího rozvoje Střední školy zdravotnické a sociální Chrudim, dokument bez bližšího určení
6. Školní řád střední školy platný od 4. 9. 2017 s poslední aktualizací platnou od 28. 3. 2018
7. Třídní knihy – školní roky 2016/2017, 2017/2018
8. Rozvrh hodin – školní rok 2017/2018
9. Školní matrika – školní rok 2017/2018
10. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – školní rok 2017/2018
11. Dokumentace k zajištění bezpečnosti žáků pro školní rok 2017/2018
12. Doklady o dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků školy
13. Záznamy z pedagogických rad – školní roky 2016/2017, 2017/2018
14. Výroční zpráva školy za školní rok 2016/2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Helena Slováčková, školní inspektorka

Mgr. Helena Slováčková v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

Mgr. Pavel Skokan, školní inspektor

Mgr. Pavel Skokan v. r.

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Mgr. Martin Valášek v. r.

Bc. Alan Mejstřík, odborník na vzdělávání
ve zdravotnických oborech

Bc. Alan Mejstřík v. r.

Mgr. Zorka Večeřová, odbornice na jazykové
vzdělávání

Mgr. Zorka Večeřová v. r.

V Pardubicích 30. 4. 2018

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Zdeňka Hrochová, ředitelka školy

Mgr. Zdeňka Hrochová v. r.

V Chrudimi 11. 5. 2018